

K O N Y V E K

VÖRÖS A NAP FELKORONGJA. (Az új görög nép legszebb dalai és balladái. Franklin.)

Nálunk eddig kevéssé, vagy egyáltalán nem ismert a görögök új költészetét. Klasszikusaikat legkiválóbb műfordítóink ültették át magyarra — hogy csak Devecseri Odysseia-fordítását említssem — a hosszú török elnyomás korának görög költőiből azonban jóformán nincs is fordításunk. E nemrég megjelent népdal- és balladagyűjtemény ezt a hiányt igyekszik pótolni.

A nép szabadságszeretete és szabadságvágya zeng ezekből a dalokból. S talán nem is meglepő, hogy sokszor a mi népdalainkhoz egészen hasonló hangot hallunk: a magyar nép és a görög nép évszázadokon át tartó küzdelme között sok hasonlóság van. Közelebbi téma ezeknél a verseknél a népet rab- szolgasorsban tartó török elnyomás elleni harc.

Mindenki tudja, hogy a dal a görögöknél már az ókorban is milyen művészi jelentőséggel bírt. S igen megkapó, ahogy az ókori dal-szellem, s általában a görög szellem folytatódik ezekben a dalokban és balladákban. Ahogy a mi dalaink, balladáink elevenen megtartották a keletről hozott hagyományokat, úgy a görögökéi is nagy ókori hagyományaikat. A sajátosan derűs görög gondolkodásmódot különösen bor- és szerelmi dalaik mutatják a legjobban. Érdekes, hogy az ókori, mitológiából Charonnak, az alvilág révészének alakja maradt a legelevenebb. De vigadozásra, ivásra bizony ritkán gondolhattak a hegyi harcosok. Évszázadokon át harcoltak szabadságukért. A harcot azonban sohasem adták fel. Példamutató az a töretlen erő, mely e dalokból is tükröződik. Ennek a küzdelemnek Markosz tábornok népének harca a méltó folytatása a végső győzelemért.

A verseket Samu János fordította kiűnően, az eredeti szöveghez, mint maga írja, csaknem szóról-szóra ragaszkodva. S a versek mégis élő, eleven dalokként

és balladáként hangzanak. A magyar népi formák felhasználása a görög nép sajátos hangjának átadásához kitűnően bizonyult. Egyedül a terjedelmet hiányolhatjuk: több és jellemzőbb balladát kellett volna felvenni a gyűjteménybe. A kis füzet elé Trencsényi-Waldapfel Imre írt tartalmas előszót, ismertetve a görögök évszázadokon át folyó szabadságharcát.

SZOKOLAY KÁROLY.

MICHAIL BUBENNOV: FEHÉR NYÍR-FA. (Athenaeum N. V.)

Az orosz nép hősi küzdelme a második világháborúban olyan élmények, szenvedések, megpróbáltatások sorozata, amelyekben keresztül mindennél nagyobb erővel tárhatja eléink egy realista író a szovjet nép igazi arcát. Bubenov regényében csakugyan ott van az egész szovjet nép. Andrej, a főhős, egyszerű kolhoz-paraszt, akit egy eldugott kis faluból sodor magával a háború orkánya s akinek sorsában és körülötte a faluban, a harctéren ott van az egész Oroszország. Érezzük a munkától, építéstől elszakított nép megdöbbenését a barbár pusztulás fölött, amit a német fasiszták zúdítottak rájuk.

Az író alakjai úgy élnek, cselekszenek, úgy viszonylanak egymáshoz, hogy mindez együtt egy dinamikus, küzdő, fejlődő valóságot tár eléink. Az emberek sohasem egy síkban helyezkednek el. Az ellentétek nemcsak a faluban, hanem egyetlen családban is élesen kiütözköznek. Andrej egyszerű, becsületes orosz paraszt. Építeni akaró szövetkezetű ember. Apósa, Jerofej Kuzjmic még a régi világ. Benne szívósan kítartanak és alkalmás pillanatra várnak az individualista hajlamok. Csak önmagát és saját környezetét látja, érzi Marijka igazi hú párja Andrejnek s köztük ott őrlődik édesanyai feltésével Alevtina Vasziljevna beteg, legyönglített.

S a hadsereg, a tisztek? A megpróbáltatás ott is levetteti az álarcot. Hátrálnak, egyre hátrálnak, egészen Mosz-